

Les Espanyes

“Aquest país (i tant de bo no fóra aquest sinó aquell, el seu, no el nostre!) es divideix en dues parts hostils per qualsevol motiu aprofitable: per un decret sobre la història, per un himne, per una decisió dels tribunals, per un jutge o pel que faça falta. Espanya en divideix en dues Espanyes (més o menys les de sempre) fins i tot per un vídeo pornogràfic amb actor conegut.”

Com vostès ja deuen saber la revista *Time*, mare de tots els setmanaris, ha dedicat a Espanya les pàgines centrals i la coberta del número del 17 de novembre. La televisió oficial del regne no s'ha privat de recordar-ho tres o quatre vegades en els noticiaris, com si això fóra un gran privilegi o novetat. Deixem de banda, doncs, que es tracta només de l'últim país europeu —darrere de França, Gran Bretanya, Itàlia i Alemanya—, que de moment, ha estat objecte d'atenció informativa per part del setmanari americà. Deixem també de banda el fet que, en la rica varietat de les Espanyes, etcètera, que el reportatge manifesta, els valencians simplement no existim. Ni en la política, ni en el turisme, ni en els museus Guggenheim, ni en l'economia, la banca, la telefònica ni res. I entre els personatges representatius d'aquest “nou regne” d'Espanya, no hi ha un artista valencià, ni un empresari, ni un príncep ni un actor, ni un modista ni un cantant de flamenco, ni un llaurador ni un mal futbolista, mentre que d'aquestes espècies sí que hi ha gallecs, bascos, catalans, andalusos, i tot el que vostès vulguen demanar. Ni els enviats especials ni els periodistes residents s'han assabentat, tampoc, que València és la capital més o menys mundial del pensament del Tercer Mil·lenni, quina pena.

Ja és curiós, d'altra banda, que l'article bàsic del *Time* estiga centrat en la idea que Espanya ja és de veritat un país democràtic, que ja ha deixat endarrere la dictadura i que fins i tot és políticament homologable a l'Europa occidental, que ja som europeus, vaja, gairebé com els francesos. Han passat vint-i-dos anys des de la mort de Franco, i encara que hem de donar proves permanents de democràcia. No sé si l'any 1967, per exemple, vint-i-dos anys després de la desaparició de Hitler i de Mussolini, parlaven d'Itàlia i d'Alemanya amb la mateixa condescendència, com explicant que pareixia, en efecte, que sí que eren demòcrates, a pesar de tot. I no sé si d'aquí vint anys parlaran dels hongaresos, els polonesos o els txecs com de pobles que, per fi, ja són europeus després de segles de condició dubtosa. Ja comprenc que Espanya és diferent, però potser no tant com per merèixer tan reiterada reticència. O sí.

El reportatge inclou unes llargues declara-

cions de l'anterior president del govern i una entrevista amb l'actual. Felipe González afirma, entre altres coses: “Sóc cada vegada menys nacionalista. De vegades, si se m'ocorre que estic orgullós de ser andalús, em prive de dir-ho”. Gloriós: *nationalism* és només cosa d'andalusos i altres regions espanyoles, no cosa d'Espanya. I José María Aznar, després d'explicar que Espanya va bé, ell va bé, i tot va bé d'ençà que governa el seu partit, remata la faena amb una citació poètica. El periodista pregunta si el senyor president, que té fama (“*a reputation*”) de ser gran lector de poesia, recorda alguns versos “per captar l'essència d'aquest país”. En efecte, ja ho han endevinat vostès, la pregunta era la justa per tal que Aznar citara Antonio Machado. “Els versos més clàssics”, afirma, però que “es refereixen a una Espanya que ja no existeix: *Españolito que vienes al mundo, te guarde Dios. Una de las dos Espanas ha de helarte el corazón*” (transcripció literal). “Això és part de la nostra història”, diu el president, part del passat, una cosa superada per la democràcia i l'optimisme, per ell mateix. “Així”, remata, “a aquestes antigues ratlles del poema els haurem d'afegir uns últims versos al final d'aquest segle. I em sent feliç d'assumir la responsabilitat d'ajudar a escriure'ls”. Poètic, en efecte. Com si no llegira la premsa que ell mateix inspira o que li dóna suport, com si no mirara els informatius de la seua televisió ni escoltara les ràdios de la dreta. Com si no sapiguera que, des que va assumir la responsabilitat poètica de superar Machado, la divisió, el caïnisme, la ferocitat contra l'enemic (contra l'“altra Espanya”), la dels que manaven abans que ell i han de ser implacablement destruïts, reduïts al no res, coberts de molta més infàmia més de la que s'han guanyat), són pràctiques habituals estimulades pels seus amics i des del seu govern. Com si ignorara que la divisió, l'hostilitat, l'irreductible enfrontament de bàndols, tenen ara una virulència que no tenien fa vint anys, o quinze anys, o deu. Aquest país (i tant de bo no fóra aquest sinó aquell, el seu, no el nostre!) es divideix en dues parts hostils per qualsevol motiu aprofitable: per un decret sobre la història, per un himne, per una decisió dels tribunals, per un jutge o pel que faça falta. Espanya es divideix en dues Espanyes (més o menys les de sempre) fins i tot per un vídeo pornogràfic amb actor conegut.